

hodnutí sporu závisí jenom na tom, zda týkal se omyl, ve který žalobci byli při sepisování pojišťovacího návrhu agentem L-em uvedeni, podstatných částí smlouvy, a zda žalovaná pojišťovna jest za omyl ten zodpovědná. Nutno souhlasiti s odvolacím soudem v tom, že pojišťovna neručí za omyl, ve který byli žalobci agentem L-em uvedeni. Nepravdivá ujišťování L-ova, že všechny zaplacené částky budou žalobcům bez úroku vráceny, když by nemohli již dále platiti roční premie, a že obdrží každá tři léta 40% ze všech již zaplacených částek jako dividendu, týkají se arci samého obsahu smlouvy a to podstatné její části, neboť výhody tyto jsou tak značné, že svědčí jednak o zvláštní nezkušenosti a lehkověrnosti žalobců, když jim uvěřili, jednak však činí zcela hodnověrným jejich tvrzení, že jen tyto výhody je přiměly ke smlouvě. Sluší tedy uvažovati, zda žalovaná pojišťovna ručí za ono nepravdivé předstírání L-ovo a vzbuzený jím další omyl žalobců, že považovali podpis pojišťovacího návrhu za podpis hotové již smlouvy za podmínek, L-em jim oznámených. V tomto směru nerozhoduje ovšem ani, co L. sám žalobcům řekl, ani jak si žalobci slova L-ova vykládali a jak si jeho poměr k pojišťovně představovali, nýbrž pouze, jakým tento jeho poměr k pojišťovně skutečně byl. Bylo zjištěno, že v návrhu ze dne 26. listopadu 1920, jež L. u přítomnosti žalobců sepsal a žalobci podepsali, jest na první straně tučným písmem vytištěno, že agenti a inspektoři společnosti jsou splnomocněni pouze přijímati návrh na pojištění a závavek, že rozhodnutí o přijetí neb odmítnutí návrhu jest vyhrazeno pouze ústřednímu ředitelství v Budapešti a že ústní vedlejší úmluvy s agenty neb úředníky pojišťovny jsou neplatny. Také potvrzení o závavku ze dne 26. listopadu 1920, které žalobcům bylo vydáno, obsahuje stejné upozornění. Žalovaná pojišťovna dala tím zřetelně a pro žalobce poznatelně na jevo, že L. jest jen sprostředkovatelem písemného návrhu, nemá práva, sám ujednávat smlouvy za pojišťovnu a stanoviti smluvní podmínky, a že pojišťovna nepovažuje ujednání s L-em pro sebe za závazná. Z toho plyne, že, co L. udal nepravdivě o obsahu sepsaného jím návrhu, udal nikoliv jako zmocněnec pojišťovny, nýbrž jako třetí, od pojišťovny odlišná osoba. Dle §u 875 obč. zák. činil by omyl, L-em v žalobcích vzbuzený, smlouvu neplatnou jen tehdy, kdyby pojišťovna, totiž její ústřední ředitelství, byla měla na jeho nepravdivém ujišťování účast anebo musila aspoň míti o něm zřejmě vědomost. To nebylo ani tvrzeno, tím méně prokázáno. Za omyl, ve který byli žalobci L-em uvedeni, jest zodpovědným jenom L. sám; pojišťovací smlouvy nemohou býti z tohoto důvodu prohlášeny za neplatné.

Čís. 3610.

Koupen-li celý stoh za jednotkovou cenu za 1 q, nemůže kupitel odstoupiti od smlouvy z důvodu, že prodatel napotom část stohu odřezal a jinému odprodal.

(Rozh. ze dne 12. března 1924, Rv I 1675/23.)

Žalobce koupil od žalovaného stoh jetele asi 250 q po 200 Kč za 1 q a dal zálohou 4.000 Kč. Ježto žalovaný část stohu uřezal a prodal třetímu, odmítl žalobce převzetí stohu a žaloval na vrácení zálohy. Soudy všech tří stolic žalobu zamítly. Nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Pravda, že, byl-li koupen stoh jetele asi 250 q za jednotkovou cenu 200 Kč za 1 q, byl koupen všecek jetel, jenž se ve stohu tom nalézal, ať ho bylo cokoliv, ježto udání množství »asi 250 q« naznačovalo jen, že dokud není stoh odvážen, možno množství udati jen přibližně, pročez právě také cena nesmluvena úhrnem za celý stoh, nýbrž jednotkou za 1 q. Pravda tedy, že žalovaná strana neměla z tohoto stohu ničeho odřezávati a odprodávati, a že, učinivši to, porušila tím smlouvu a přestoupila svou smluvní povinnost, jak o tom mluví § 1295 obč. zák. Ale právě s tohoto hlediska plyne, že žalobce by se mohl domáhati toliko náhrady škody z toho důvodu, že žalovaná strana odprodaného množství mu nedodala, kdyby ovšem škoda jaká byla mu tím vznikla a též ostatní podmínky náhrady škody tu byly. Nikterak však nemůže si to bráti za záminku k ustoupení od celé smlouvy, t. j. i co se týče zbytku stohu, který tu ještě byl a ježž žalovaná strana odevzdati chtěla, nýbrž, kdyby tu podmínky takového částečného ustoupení byly, jen ohledně odprodané části (§ 918, odstavec druhý n. zn. obč. zák., čl. 359 obch. zák.), nebo sice též ohledně celku, avšak to jen, pakli by dokázal, že účel smlouvy druhé straně známý působí, že částečné plnění nemá proň významu (§ 920 n. zn. obč. zák.) neboli, že plnění dle povahy smlouvy neb úmyslu stran je nedílné (čl. 359 obch. zák.), o což však se ani nepokusil. Pakli však plnění jest dle povahy věci dílné, jako že jest, a též ze smlouvy nevyplývá, že žalobce mínil je jako nedílné a toto své mínění druhé straně nějak při smlouvě projevil, pak, třeba že prodán stoh určitý, vada kvantitativní, o jakou jde, smlouvu neruší a žalobce nemá jiného nároku, než že buď spokojí se zbytkem stohu a jen je zaplatí, t. j. cenu odprodaného množství platiti nebude, anebo bude státi na tom, aby odprodané množství jinak dosazeno a celý stoh tedy na své původní množství doplněn byl (§ 932 obč. zák.), při čemž může uplatňovati i nárok na náhradu zaviněné škody (týž §), musí však vždy aspoň zbytek stohu odebrati, a proto nemůže žádati zálohu, která i pro tento stoh platila, zpět.

Čís. 3611.

Je-li objem postupu (cesse) pochybným nebo sporným, jest jej nejprve vyřešiti sporem mezi postupitelem a postupníkem a teprve potom lze se domáhati plnění na postoupeném dlužníku.

Nárok vdovy po nepragmatikálním železničním úředníku na vdovské požitky náleží na pořad práva.

(Rozh. ze dne 12. března 1924, Rv I 1677/23.)